

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים לפני כב' השופט ד"ר יגאל מרזל

עת"מ 45870-05-11 הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות נ' עיריית ירושלים

העותרת: הבית הפתוח בירושלים לגאווה ולסובלנות
על-ידי ב"כ עוה"ד אורלי ארז-לחובסקי ועינת הורביץ

- נ ג ד -

המשיבה: עיריית ירושלים
על-ידי ב"כ עוה"ד בתיה קאופמן ודן בן-טל
לשכת היועץ המשפטי של העירייה

מיני-רציו:

* בית המשפט קיבל את עתירתה של העותרת כנגד עיריית ירושלים שעניינה שיעור התמיכה לה זכאית העותרת למימון המרכז הקהילתי אותו היא מפעילה המכונה "הבית הפתוח", לשנת התקציב 2011. נפסק, כי בנסיבות העניין שלילה מוחלטת של התמיכה בגין ארנונה, שכר דירה וכן תקציב השיפוצים המינימלי שניתן לכל מינהל קהילתי באשר הוא, היא החלטה מפלה. אין המדובר גם בפגיעה שניתן להצדיקה, שכן היא בגדר אמצעי שאינו הולם את המטרה.

* משפט מינהלי – שיקול-דעת – בחינתו

* משפט מינהלי – שיקול-דעת – הפליה

* משפט מינהלי – עתירה מינהלית – שיהוי

העותרת הגישה כנגד עיריית ירושלים עתירה שעניינה שיעור התמיכה לה זכאית העותרת למימון המרכז הקהילתי אותו היא מפעילה המכונה "הבית הפתוח", לשנת התקציב 2011. העותרת טוענת, כי במסגרת פסק - דין של בית המשפט העליון, נקבע במפורש, שעל העירייה לנהוג בה באופן שוויוני. אלא שלא כך נהגה המשיבה. העותרת ציינה, שאין היא תוקפת את העובדה שהמשיבה בחרה להרחיב את הקריטריונים הקיימים של מינהל קהילתי, חלף יצירת תבחין ספציפי לעותרת. יחד עם זאת, נטען, כי הקריטריונים הקיימים – יושמו באופן מפלה ובניגוד לפסק-דינו של בית המשפט העליון. הדבר נעשה, לפי הנטען, בכוונת מכוון.

בית המשפט קיבל את העתירה ברובה ופסק כלהלן:

בנסיבות העניין, אין לקבל את טענת המשיבה בעניין השיהוי בהגשת העתירה. הפגיעה בשלטון החוק וביישומו של פסק דינו של בית המשפט העליון היא כזאת שהייתה בנסיבות העניין מובילה לתוצאה, לפיה לא היה מקום לדחות את העתירה מטעם של שיהוי, ככל שהדבר היה נדרש. ניתן ללמוד מפסק דינו של בית המשפט העליון כי השיקול הגאוגרפי הנו שיקול רלבנטי, אולם אין הוא שיקול בלעדי או מכריע שעל יסודו בלבד מוצדק היה לשלול מן העותרת את התמיכה וזאת נוכח המאפיינים השונים של פעולתה המהווים כאמור מרכז קהילתי לכל דבר ועניין לקהילה מפוזרת בעלת צרכים ייחודיים.

יישום הדברים הברורים שנקבעו בפסק-דינו של בית המשפט העליון בכל הקשור למאפייני פעולתה של העותרת והיותה מרכז קהילתי לקהילה מפוזרת, צריך היה להביא לתוצאה לפיה לא תישלל כליל מן העותרת התמיכה בשלושת הפריטים מושא עתירה זו. אולם לא כך נהגה המשיבה. אפילו לעמדת המשיבה לפיה יש מקום להבחין בין שיעור התמיכה בסעיפים השונים הנדונים בעתירה זו, בין מינהלים ומרכזים קהילתיים שונים, בהתאם לגודל האוכלוסייה שהם משרתים או סוג השירותים שהם מעניקים (בין באותה השכונה ובין בקהילה מפוזרת), הרי שהיה עליה לקבוע קריטריון שוויוני מפורש בנדון, וזאת על בסיס תשתית עובדתית מספקת.

המשיבה לא עמדה בנטל המוטל עליה להראות מדוע מספר המשתתפים בפעילויותיה של העותרת בהשוואה למינהלים קהילתיים אחרים בעיר הוא כזה שמצדיק לשלול ממנה כליל את התמיכה בגין הפריטים מושא עתירה זו.

בנסיבות שהתעוררו בפסק הדין של בית המשפט העליון, הרי ששלילה מוחלטת של התמיכה בגין ארנונה, שכר דירה וכן תקציב השיפוצים המינימלי בסך 25,000 ש"ח שניתן לכל מינהל קהילתי באשר הוא, היא החלטה מפלה. אין המדובר גם בפגיעה שניתן להצדיקה, שכן היא בגדר אמצעי שאינו הולם את המטרה.

העולה מן המקובץ הוא אפוא, כי הגם שהמשיבה לפי טענתה ביקשה לילך בדרך שהתווה בית המשפט העליון בפסק-דינו – וזאת על-ידי הרחבה של הקריטריונים הקיימים לתמיכה במינהל קהילתי, כך שהעותרת תוכל לחסות תחת כנפיהם – הרי שיישום הקריטריונים שנקבעו באופן ששלל לחלוטין את בקשת העותרת בתחומים שפורטו לעיל, אין בו כדי להגשים – לא את עיקרון השוויון המהותי, ולא את האמור בפסק-דינו של בית המשפט העליון. הכל בשים לב לקביעות שהיו בו בכל הקשור לתפיסת העותרת כשקולה במובנים רבים ל"מרכז קהילתי", בשל הצרכים הייחודיים שהיא ממלאת.

במצב דברים זה, ובנסיבות המקרה, הסעד המתאים הוא ביטול ההחלטה שניתנה בעניינה של העותרת בכל הקשור בשלושת הפריטים מושא עתירה זו – שכר הדירה ודמי הניהול, הארנונה וכן תקציב ה"תב"ר" – והחזרת העניין למשיבה על מנת שתקבל החלטה חדשה בנדון לשנת 2011.

פסק-דין

1. העתירה שבכותרת – עניינה שיעור התמיכה לה זכאית העותרת למימון המרכז הקהילתי אותו היא מפעילה המכונה "הבית הפתוח", לשנת התקציב 2011. באופן ספציפי, טוענת העותרת, כי הגם שזכתה לתמיכה מסוימת ("תמיכה כללית"), בסכום של 36,004 ש"ח, נשללו ממנה תמיכות בשלושה רכיבים ספציפיים – שלא כדן. מדובר בתמיכה בגין תשלום שכר דירה ודמי ניהול בניין בסך של 162,252 ש"ח; תמיכה בגין ארנונה בסך של 5,720 ש"ח וכן תמיכה בגין תקציב שיפוצים בסך של 25,000 ש. בסך הכל מדובר ב-192,972 ש"ח שנשללו מן העותרת בשל הפליה פסולה, לטענתה.

רקע רלבטי

2. בעקבות פסק-דינו של בית המשפט העליון בע"מ 343/09 **הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים** (לא פורסם, [פורסם בנבו], 14.9.2010), פירסמה המשיבה – היא עיריית ירושלים – תבחיני תמיכה חדשים למרכזים קהילתיים (נספח ד'

לעתירה). התבחינים שגובשו, לא היו על דרך של יצירת קריטריון ספציפי עבור העותרת, אלא על דרך של הרחבת מבחני התמיכה של המינהלים הקהילתיים. בקריטריונים האמורים, באו שתי אפשרויות משנה: האחת, "מרכז קהילתי או מינהל קהילתי שכונתי". לגביו נקבעו תת-קטגוריות, הכוללות תמיכה כללית; תמיכה בשכר דירה; וכן תמיכה למטרות שיפוצים מתקציב בלתי רגיל (תב"ר). השנית, עניינה "מרכז קהילתי לאוכלוסיה ייחודית". תחת כותרת זו באה הגדרה, לפיה "תמיכה תינתן למרכז קהילתי המספק שירותים ומייצג אוכלוסיה ייחודית בפרישה עירונית שלא יכולים לקבל מענה ברמה השכונתית ונותן שירות לכל סוגי האוכלוסיה בירושלים ... לכל טווח הגילאים, ואשר משתתפים בפעילותו לפחות 200 חברים תושבי ירושלים, לפחות פעם בשבוע ואשר התקציב השנתי של התאגיד אינו פחות ממיליון ש"ח". בהמשך נקבעו גם קריטריונים שיילקחו בחשבון: היקף הפעילות הקבועה (כספי) ומספר המשתתפים בה; וכן היקף הפעילות לאירועים שנתיים (כספי) ומספר המשתתפים בה. אין חולק, כי העותרת היא היחידה שהגישה בקשה לתמיכה בקטגוריה זו (לאוכלוסיה ייחודית), וקיבלה תמיכה בסך של 36,004 ש"ח לשנת 2011.

העתירה

3. העותרת טוענת בעתירתה, כי בפסק-דינו של בית המשפט העליון נקבע במפורש, שעל העירייה לנהוג בה באופן שוויוני. אלא שלא כך נהגה המשיבה ביישום הקריטריונים שלעיל. העותרת ציינה, שאין היא תוקפת את העובדה שהמשיבה בחרה להרחיב את הקריטריונים הקיימים של מינהל קהילתי, חלף יצירת תבחין ספציפי לעותרת. יחד עם זאת, נטען, כי הקריטריונים הקיימים – יושמו באופן מפלה ובניגוד לפסק-דינו של בית המשפט העליון [בע"מ 343/09](#). הדבר נעשה, לפי הנטען, בכוונת מכוון. מציינת העותרת, כי בקשת התמיכה שהגישה, הייתה זהה לבקשות שהגישו מינהלים קהילתיים אחרים. באו בבקשה מכלול הנתונים הרלבנטיים, ובכלל זה נתונים הקשורים לשכר הדירה שהעותרת משלמת. לגבי תשלומי ארנונה ציינה העותרת כי הם מצויים ממילא בידי העירייה. אולם, חרף זאת, העותרת לא זכתה לקבל את אותן הקצבות ואותה תמיכה שקיבלו מינהלים אחרים. העותרת הוסיפה וציינה, כי הקריטריונים (התבחינים), כפי שנוסחו על-ידי המשיבה עוד בחודש אוקטובר 2010, לא היו בלתי חוקיים כשלעצמם. אי החוקיות נעוץ אפוא באופן בו יושמו אותם הקריטריונים. באופן ספציפי נטען, כאמור, כי התמיכה שעניינה פטור מתשלומי ארנונה, ניתנה לכלל המינהלים הקהילתיים. הסיוע בשכר הדירה, ניתן גם הוא למינהלים קהילתיים – מקום בו אין המדובר במבנה עירוני ממילא. לבסוף, אותו תקציב שיפוצים "תב"ר" ניתן גם הוא בשיעור מינימאלי של 25,000 ש"ח לכל מינהל קהילתי, אפילו אם לא הוגשה בקשה בעניין. כך, לפי הנטען, היה צריך לנהוג גם בכל הקשור בעותרת.

4. על רקע זה, נתבקשו הסעדים הבאים: האחד, להעניק לעותרת תמיכה כאמור, בסך של 192,972 ש"ח, למימון פעולות המרכז הקהילתי לשנת התקציב 2011; השני, לתקן את התבחינים לחלוקת כספי התמיכות שמעניקה המשיבה למרכזים ומינהלים קהילתיים, כך שיחולו תבחינים שוויוניים על מרכזים קהילתיים לאוכלוסיה ייחודית, תוך הבהרה מפורשת כי הזכאות היא לכלל סוגי התמיכה. לחלופין, נתבקש להורות למשיבה לקבוע תבחינים מיוחדים לתמיכה במרכז הקהילתי של העותרת, כאשר הסכום שיינתן במסגרת זו – לא יפחת מהסכום הממוצע של כלל התמיכות המוענקות למינהלים קהילתיים אחרים בעיר.

התשובה

5. המשיבה, בכתב תשובתה, ביקשה כי העתירה תידחה – ואף תידחה על הסף. כטענה עיקרית בתשובה נטען, שהעותרת פנתה לבית המשפט בשיהוי ניכר. המשיבה הדגישה, כי פעלה על-פי דעת הרוב בפסק-דינו של בית המשפט העליון בעע"ם 343/09, במובן זה שהרחיבה את הקריטריונים של "מינהל קהילתי", חלף קביעת קריטריון ספציפי לתמיכה בעותרת. מעבר לכך, הקריטריונים פורסמו עוד ביום 28.10.2010 והעותרת הגישה את בקשתה במחצית חודש דצמבר 2010. החלטתה הסופית של מועצת העיר לאשר את החלטת ועדת ההקצבות הציבורית בכל הקשור לעותרת התקבלה כבר ביום 31.3.2011. אלא שהעתירה לבית משפט זה – על אף כל המועדים האמורים לעיל – הוגשה רק ביום 25.5.2011. מדובר בשיהוי כבד. לגופו של עניין נטען, כי מדובר בקריטריונים סבירים, המגשימים את פסק-דינו של בית המשפט העליון. הקריטריונים נתנו משקל לכך שמדובר בקהילה מפוזרת. אין מקום למתן התמיכות הספציפיות אותן מבקשת העותרת, היות ואין המדובר במינהל קהילתי "רגיל". העותרת מעניקה רק חלק קטן מן השירותים המוענקים על-ידי מינהל קהילתי רגיל ולאוכלוסיה בהיקף מצומצם בהרבה. על המשיבה כלל לא הייתה חובה לגבש נוהל תמיכות בכל הקשור למינהלים קהילתיים, ומכל מקום – בגיבוש הנוהל האמור לא נפל כל פגם, המצדיק התערבותו של בית-משפט זה. מטעמים אלה, נתבקש לדחות את העתירה.

6. יצוין עוד, כי במהלך הדיון שהתקיים לפניי ביום 7.9.2011, נעשה ניסיון לסיים את ההליך בפשרה, תוך שנבחנו הצעות שונות לעניין זה - הן ביחס לשנת התקציב הנוכחית והן בשים לב לשנת התקציב הממשמשת ובאה. אולם, ניסיון זה לא צלח (הודעה מיום 22.9.2011) ונדרש ליתן פסק-דין.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בחומר שלפניי ובמכלול טענות ב"כ הצדדים, מסקנתי היא כי דין העתירה להתקבל בחלקה, כפי שיובהר להלן. נדון תחילה בראשה הראשון של העתירה, שעניינו שיעור התמיכה הספציפי שנמנע, לפי הנטען, מן העותרת, לשנת התקציב 2011.

השיהוי

8. יצוין תחילה, כי לא מצאתי מקום לקבל את טענת המשיבה בעניין השיהוי בהגשת העתירה. המעיין בכתב התשובה של המשיבה יראה כי למעשה זו הטענה העיקרית שטענה המשיבה בתשובה לעתירה, ובגינה אף נתבקשה דחיית העתירה על הסף. אכן, לא היה חולק על כך שהקריטריונים פורסמו עוד בשלהי חודש אוקטובר 2010 וכי ההחלטה הסופית בעניין בקשת התמיכה של העותרת התקבלה ביום 31.3.2011. אלא שלזו טענת השיהוי שהעלתה המשיבה מבוסס על כך שלדבריה הקריטריונים (התבחינים) היו ברורים ומפורשים, והעותרת יכולה וצריכה הייתה ללמוד מהם - עוד בחודש אוקטובר 2010 - על התמיכה לה תזכה; ועל התמיכה לה לא תזכה. דין הטענה להידחות.

9. אכן, בעניין זה מקובלת עלי טענת העותרת, לפיה עד לקבלת ההכרעה הסופית בבקשתה (כמו גם מיצוי סביר של תכתובות שבא לאחר מכן עד להגשת העתירה), לא קמה העילה להגשת עתירה זו, וממילא אין מקום לקבל את הטענה כאילו הוגשה העתירה בשיהוי. הקריטריונים (התבחינים) הפרידו כאמור בין "מרכז קהילתי או מינהל שכונתי" לבין "מרכז קהילתי לאוכלוסייה ייחודית", כאשר בקריטריונים שעניינם "מרכז קהילתי לאוכלוסייה ייחודית" בא פירוט מצומצם יחסית, המתייחס לגובה התמיכה וכמוזכר לעיל, מציין רק את "היקף הפעילות הקבועה" (כספי) כמו גם את "היקף הפעילות לאירועים שנתיים" (כספי). לא באו במסגרת חלק זה של הקריטריונים פרטים אודות תמיכה בשכר דירה או תמיכה למטרות שיפוצים כפי שהדבר פורט באותו חלק של הקריטריונים, שעניינו "מרכז קהילתי או מינהל קהילתי שכונתי". מקובלת עלי עמדת העותרת, לפיה מהקריטריונים עצמם, כפי נוסחם, לא ניתן היה ללמוד עוד באוקטובר 2010 כי תישלל כליל מהעותרת תמיכה בגין תשלומי ארונה, שכר דירה וכן שיפוצים. לשון הקריטריונים עצמם, בכל הקשור ל"מרכז קהילתי לאוכלוסייה ייחודית" (היא הקטגוריה שבסופו של יום רק העותרת הגישה בה בקשה), לא שללה במפורש - מן המבקש תמיכה במסגרתה - קבלת תמיכה בגין המרכיבים הנ"ל של שכר דירה, ארונה או שיפוצים. לא נאמר בה, כי לא תהא זכאות לתמיכה בגין עניינים אלה. כל שצוין בקריטריונים, בכל הנוגע ל"מרכז קהילתי לאוכלוסייה ייחודית" כאמור, הנו שיקולים שיילקחו בחשבון במסגרת גובה התמיכה. במצב דברים זה, ובייחוד לאור העובדה שהמדובר בקריטריונים שבאו לעולם לאחר פסק-דין של בית המשפט העליון בע"מ 343/09, אין לבוא בטענת שיהוי אל העותרת, שהמתינה לראות כיצד יישומו הקריטריונים על בקשתה ואיזו תמיכה תקבל בגינה. טענת השיהוי - נדחית אפוא.

10. למעלה מן הנדרש אוסיף ואציין, כי אפילו היה מקום לראות בעותרת כמי שהשתתה באופן סובייקטיבי בהגשת העתירה (וכאמור לעיל, איני סבור כי זה הוא המקרה); ואפילו תתקבל טענת המשיבה, לפיה המדובר גם בשיהוי אובייקטיבי, משעה

שמדובר בשנת תקציב שכספיה הוקצו וימיה ספורים הם; הרי שעדיין עומד על כנו הרכיב השלישי של דוקטרינת השיהוי, שיש לאזנו כנגד אותם מרכיבים אחרים – הוא הרכיב שעניינו פגיעה ממשית בשלטון החוק. כפי שיוסבר להלן לגוף העניין, הפגיעה בשלטון החוק וביישומו של פסק דינו של בית המשפט העליון ב**ע"מ 343/09** היא כזאת שהייתה בנסיבות העניין מובילה לתוצאה, לפיה לא היה מקום לדחות את העתירה מטעם של שיהוי, ככל שהדבר היה נדרש. מכאן לליבת המחלוקת.

לגופו של עניין

11. אציין תחילה, כי עיון במסמכים שצורפו לעתירה העלה שאלה מסוימת בכל הקשור לנתונים ה**עובדתיים** הקשורים בתמיכה הנדרשת לעותרת בפועל, בגין הרכיבים שהינם תשלום הארנונה בו היא נושאת כמו גם הוצאותיה בגין שכר דירה וניהול המבנה. אולם, בכתב התשובה לא באה טענה נגד עניין זה ואף צוין בפרוטוקול הדיון (עמ' 1 ש' 15-18), כי אין כל קושי להמציא בשנית את המסמכים התומכים בבקשה, ככל שבעניין זה תהא מחלוקת. הנה כי כן, השאלה המרכזית השנויה במחלוקת בין ב"כ הצדדים היא שאלת זכאותה המהותית של העותרת לתמיכה בשנת התקציב 2011, באותם שלושה מרכיבים שעניינם כאמור החזר הארנונה, הסיוע בשכר הדירה וכן תקציב השיפוצים (תב"ר).

12. לוז המחלוקת בעניין הזכאות כאמור, מתנקז למעשה לטענת ב"כ המשיבה, לפיה לא ניתן לראות בעותרת כמינהל קהילתי "רגיל". מינהל קהילתי "רגיל", כך נטען, מקיים פעילות בהיקף של "פי 10 לפחות מהפעילות היומיומית" של העותרת (עמ' 4 שורות 11-13 לפרוטוקול). ממילא מוצדק היה לפי הטענה לא ליתן לעותרת **כל תמיכה** בשלושת הפריטים מושא עתירה זו שכן אין דינה כדין מינהל קהילתי "רגיל". דין הטענה להידחות. אסביר.

פסק הדין בע"מ 343/09

13. פסק-דינו של בית המשפט העליון במסגרת **ע"מ 343/09** קבע דברים מפורשים, הן בכל הקשור לעיקרון השוויון, ככלל, והן בכל הקשור לשוויון בנוגע לעותרת, בפרט. לא נחזור על האמור בפסק הדין במלואו, אך נזכיר את קביעות בית המשפט העליון לפיהן, בין היתר, "תמיכה צריכה להיעשות על-פי תבחינים ברורים, ענייניים ושווים" (פיסקה 34 לפסק הדין – כב' השופט י' עמית), וכי יש חובה על הרשות המקומית לחלק תמיכות בשוויון וללא הפליה (פיסקה 40 לפסק הדין). צוין עוד בפסק הדין, כי הפליה על בסיס נטייה מינית היא הפליה "חשודה", המצויה ב"גרעין הקשה" של איסורי ההפליה הקבועים בחקיקה (פיסקאות 37-53 לפסק הדין). בית המשפט העליון הוסיף וציין, כי "המערערת [היא העותרת שלפניי] וחברי הקהילה הגאה אינם זוכים להכרה כלשהי מצד העירייה. דומה כי חוסר ההכרה בחברה הקהילה הגאה כקבוצת זהות המהווה חלק מהציבוריות הירושלמית, שלה צרכים ייחודיים, הוא שמביא אותם שוב ושוב אל כתלי בית המשפט בהיותם צועקים ואינם נענים..." (פיסקה 58 לפסק הדין).

14. באופן ספציפי, צוין בבית המשפט העליון – בכל הקשור לתבחיני התמיכה למינהלים קהילתיים - כי אכן יש הבדל בין מרכזים ומינהלים קהילתיים הפועלים בשכונה מסוימת לרווחת תושבי אותה שכונה, לבין מרכזה של העותרת הפועל לרווחת קהילה מפוזרת (פיסקה 70 לפסק הדין). בית המשפט נכון היה להניח כי "הנגשת שירותי העירייה בתחום החברה והקהילה לכלל התושבים, על בסיס שכונתי גיאוגרפי, הוא שיקול ענייני המגשים את תכלית התמיכות" (פיסקה 71 לפסק הדין). אולם הקריטריון הגיאוגרפי-שכונתי אינו מהווה שוני רלבנטי בין העותרת לבין המינהליים הקהילתיים האחרים. על יסוד עיקרון השוויון המהותי, ציין בית המשפט העליון, שהעירייה לא נתנה מענה כלשהו לצרכים הייחודיים של חברי העותרת, שהם קהילה מפוזרת שחבריה וחברותיה אינם מתגוררים באזור גיאוגרפי מסוים. העותרת "מפעילה מרכז קהילתי הפועל לרווחת קהילה 'מפוזרת' ששיעורה באוכלוסיה הוא בלתי מבוטל, הנותן מענה לצרכים הייחודיים של אותה קהילה, צרכים שאינם זוכים בדרך אחרת למענה על-ידי העירייה ואף לא על-ידי גופים אחרים. האמצעי שננקט על-ידי העירייה לא מקיים את עיקרון השוויון המהותי ואשר ניתן בו משקל בלעדי לריכוז הגיאוגרפי אזורי, תוך התעלמות מהצרכים הייחודיים של חברי הקהילה הגאה" (שם). בהמשך לכך, נקבע במפורש בפסק-דינו של בית המשפט העליון, כי במרכז הקהילתי של העותרת מתקיימים חוגים ופעילויות תרבותיות וחברתיות רבות, והמסקנה לאחר פירוט זה (שם) הייתה, "ובקיצור, מבחינה מהותית הבית הפתוח משמש מרכז קהילתי לכל דבר ועניין לקהילה 'מפוזרת' " (שם). אם נסכם אפוא ניתן ללמוד מפסק דינו של בית המשפט העליון כי השיקול הגאוגרפי הנו שיקול רלבנטי, אולם אין הוא שיקול בלעדי או מכריע שעל יסודו בלבד מוצדק היה לשלול מן העותרת את התמיכה וזאת נוכח המאפיינים השונים של פעולתה המהווים כאמור מרכז קהילתי לכל דבר ועניין לקהילה מפוזרת בעלת צרכים ייחודיים.

15. על רקע זה, הוסיף וציין בית המשפט העליון (כב' השופט י' עמית), שהוא אינו נדרש ליצור תבחין חדש במיוחד עבור העותרת, "ודי בהרחבת תנאי הסף לתמיכה במסלול המרכזים והמינהלים הקהילתיים", כך שיכלול גם את העותרת. בפסק הדין צוין עוד, במבט צופה פני עתיד, כי הגם שהתמיכה לה תזכה העותרת על פי פסק הדין נותנת מענה מסוים לצרכי הקהילה הגאה, מן הראוי לחתור לסיווג ייחודי של הקהילה והקצאת משאבים לכלל הפעילויות הנדרשות לחבריה, כפי שנעשה בערים אחרות (חוות דעתה של כב' השופטת א' חיות שהצטרף אליה כב' השופט ח' מלצר). אולם, העירייה לא חויבה לעשות כן, בעת היא. ואכן, המשיבה לא יצרה תבחין חדש עבור העותרת אלא בחרה לאפשר לעותרת להיכלל במסגרת מסלול התמיכה במינהלים ומרכזים קהילתיים. עניין זה כשלעצמו לא נתקף בעתירה.

16. יישום הדברים הברורים שנקבעו בפסק-דינו של בית המשפט העליון בכל הקשור למאפייני פעולתה של העותרת והיותה מרכז קהילתי לקהילה מפוזרת, צריך היה להביא

לתוצאה לפיה לא תישלל כליל מן העותרת התמיכה בשלושת הפריטים מושא עתירה זו. אולם לא כך נהגה המשיבה. משמעות החלטתה לשלול כליל מן העותרת את התמיכה בפריטים מושא עתירה זו מן הטעמים שהובאו אינה אלא מתן משקל מוחלט לשיקול הגאוגרפי ולשוני בין העותרת לבין מנהלים קהילתיים אחרים, וזאת תוך אי מתן משקל כלשהו לשיקול שהודגש בפסק דינו של בית המשפט העליון בכל הקשור במאפייניה של העותרת כ"מרכז קהילתי" וצרכיה הייחודיים של הקהילה אותה העותרת משרתת על כל המשתמע מכך לעניין התמיכות השוויוניות-מהותית שיש להעניק לה. אכן, מכך שהעותרת לא תקפה את עצם התבחינים הנפרדים אלא את יישומם בלבד עולה כי אף העותרת מוכנה להכיר בכך כי קיים שוני בינה לבין מנהלים קהילתיים אחרים. אולם מכאן אין לגזור את מסקנת המשיבה לפיה המדובר בשוני המצדיק שלילה מוחלטת של התמיכה בפריטים מושא עתירה זו. בטענה הכללית, שהופיעה בכתב התשובה ובדיון שהתקיים לפני ולפיה המדובר בקריטריונים סבירים, אין די כדי לסתור את המסקנה ההפוכה והברורה העולה מפסק-דינו של בית המשפט העליון בכל הקשור לאמת המידה השוויונית-מהותית שיש ליישם כלפי העותרת. יודגש, כי אפילו לעמדת המשיבה לפיה יש מקום להבחין בין שיעור התמיכה בסעיפים השונים הנדונים בעתירה זו, בין מינהלים ומרכזים קהילתיים שונים, בהתאם לגודל האוכלוסייה שהם משרתים או סוג השירותים שהם מעניקים (בין באותה השכונה ובין בקהילה מפורזת), הרי שהיה עליה לקבוע קריטריון שוויוני מפורש בנדון, וזאת על בסיס תשתית עובדתית מספקת. מן החומר שלפניי המסקנה היא שכזאת לא נעשה.

17. ואם תמצי לומר, שהדבר אכן נקבע במסגרת הקריטריונים לתמיכה בשנת 2011, משעה שצוין במפורש בכל הקשור לתמיכה ב"מרכז קהילתי לאוכלוסייה ייחודית" (דוגמת העותרת), כי בקביעת גובה התמיכה יילקחו בחשבון היקף הפעילות הכספי ומספר המשתתפים, הרי שהמשיבה כלל לא הסתמכה על הוראה זו שבקריטריונים, כפי העולה מתשובתה לפניי. ככל שעשתה כן, הרי שמסקנה לפיה יישום קריטריון זה הינה שלילה מוחלטת של התמיכה מן העותרת בפריטים מושא העתירה – אינה יכולה לעמוד נוכח פסק דינו של בית המשפט העליון. צוין בתבחינים כי הדבר יילקח "בקביעת גובה התמיכה" ואילו במקרה דנן נשלל כליל סוג התמיכה – בשכר דירה, בארנונה ובתב"ר. המשיבה לא עמדה בנטל המוטל עליה להראות מדוע מספר המשתתפים בפעילויותיה של העותרת בהשוואה למינהלים קהילתיים אחרים בעיר הוא כזה שמצדיק לשלול ממנה כליל את התמיכה בגין הפריטים מושא עתירה זו. בדומה למצוין לעיל, בנסיבות שהתעוררו בפסק הדין של בית המשפט העליון, הרי ששלילה מוחלטת של התמיכה בגין ארנונה, שכר דירה וכן תקציב השיפוצים המינימלי בסך 25,000 ש"ח שניתן לכל מינהל קהילתי באשר הוא, היא החלטה מפלה. אין המדובר גם בפגיעה שניתן להצדיקה, שכן היא בגדר אמצעי שאינו הולם את המטרה. אם לא די בכך, יצוין כי בתשובה לשאלת בית המשפט הובהר בדיון, כי חרף הנטען בכתב התשובה אודות ההיקף המצומצם של פעילות העותרת, הרי שלא היה מינהל קהילתי

שנשללה ממנו לדוגמא הזכאות לשכר דירה, בשל שירות למספר מצומצם של תושבים או שירות מצומצם (עמ' 4, ש' 21-15 לפרוטוקול).

18. העולה מן המקובץ הוא אפוא, כי הגם שהמשיבה לפי טענתה ביקשה לילך בדרך שהתווה בית המשפט העליון בפסק-דינו – וזאת על-ידי הרחבה של הקריטריונים הקיימים לתמיכה במינהל קהילתי, כך שהעותרת תוכל לחסות תחת כנפיהם – הרי שיישום הקריטריונים שנקבעו באופן ששלל **לחלוטין** את בקשת העותרת בתחומים שפורטו לעיל, אין בו כדי להגשים – לא את עיקרון השוויון המהותי, ולא את האמור בפסק-דינו של בית המשפט העליון. הכל בשים לב לקביעות שהיו בו בכל הקשור לתפיסת העותרת כשקולה מבובנים רבים ל"מרכז קהילתי", בשל הצרכים הייחודיים שהיא ממלאת.

19. אציין עוד, כי ביום 22.9.2011 הגישה המשיבה הודעה מטעמה (על כשלוך הליכי הפשרה) ועימה "בקשה להגשת סיכומים בכתב". הסיכומים עצמם צורפו לבקשה, מבלי שניתן היתר לכך על ידי בית המשפט, ובניגוד לאמור בהחלטתי בסיום הדיון שהיה במעמד ב"כ הצדדים ביום 7.9.2011. בסיכומים פורטה עמדת המשיבה בכל הקשור לסבירות החלטתה, תוך טענה כי יש להבחין בין מינהל קהילתי "רגיל", המבצע חלק מתפקידי העירייה ועל כן מוצדק כי העירייה תתמוך בו בחזקת "זרועה הארוכה", לבין העותרת שאמנם מבצעת פעילויות תרבותיות קהילתיות מסוימות אך אינה מבצעת את אותן הפונקציות העירוניות כמו מינהל קהילתי אחר. "מינהל קהילתי" אינו אפוא "מרכז קהילתי". אין בידי לקבל טיעון זה. לא רק שכאמור הוגש הוא בלא היתר בית המשפט, אלא שהוא לא פורט באופן זה בכתב התשובה; ואין הוא נתמך בתצהיר. מעבר לכך, וכמוסבר לעיל, אין לקבל עמדה זו לגופה, נוכח פסק דינו של בית המשפט העליון ככל שהמשמעות היא זו שהמשיבה קוראת בה, והיא שלילת **כל תמיכה** מן העותרת בסעיפי התמיכה שנדונו בעתירה זו.

20. השאלה האחרונה שיש לשאול בהמשך לאמור לעיל, היא מה הוא הסעד לו זכאית העותרת. אכן, העותרת עתרה לסעד שיחייב את המשיבה ליתן לה את מלוא התמיכה שביקשה - ושורבה. אולם בנסיבות המקרה לא מצאתי מקום להורות על סעד זה. משמעות החלטתה של המשיבה ושיקול הדעת שהופעל במסגרתה, היא כאמור מתן משקל בלעדי לשיקול רלבנטי אחד תוך אי מתן משקל כלשהו לשיקול רלבנטי אחר. במצב דברים זה, ובנסיבות המקרה, הסעד המתאים הוא ביטול ההחלטה שניתנה בעניינה של העותרת בכל הקשור בשלושת הפריטים מושא עתירה זו – שכר הדירה ודמי הניהול, הארנונה וכן תקציב ה"תבר"ר – והחזרת העניין למשיבה על מנת שתקבל החלטה חדשה בנדון לשנת 2011. נוכח פסק דינו של בית המשפט העליון ועיקרון השוויון עליו הוא מוסב, על החלטת המשיבה בנדון לקיים את עיקרון השוויון כלפי העותרת במובן זה שלצד שקילת השיקולים הרלבנטיים שנסקלו על ידי המשיבה וצויינו על ידה לפניי והם השיקול הגאוגרפי וכן השיקול

המבחין בין מרכז קהילתי למינהל קהילתי, ינתן משקל נכבד לקביעת בית המשפט העליון לפיה העותרת מקיימת מרכז קהילתי לכל דבר ועניין לקהילה מפוזרת בעלת צרכים ייחודיים וכנגזרת מכך, שיעור תמיכה הולם בשלושת הפריטים מושא עתירה זו המשקף איזון ראוי בין כל השיקולים הרלבנטיים. זאת ועוד, משעה ששנת התקציב עומדת להסתיים וכפי שהובהר לפניי תתעורר ממילא לקראת שנת התקציב הבאה שאלת הקריטריונים והתמיכות בשנית, על המשיבה להנחות עצמה בקביעת התבחינים וכן ביישום גם במבט צופה פני עתיד, על פי האמור לעיל והכל במסגרת מכלול השיקולים ושיקול הדעת המסור למשיבה בשאלת התמיכות בכלל, ומרכיביה – בפרט.

סעדים נוספים שנתבקשו

21. בראשה השני של העתירה נתבקש בית-משפט זה לקבוע שהעותרת זכאית לכל סוגי התמיכה אותם מקבלים מינהלים קהילתיים "רגילים" (כהגדרתה), ולחלופין – שייקבעו תבחינים יחודיים לתמיכה במרכז הקהילתי של העותרת, אשר סכום התמיכה במסגרתם לא ייפחת מן הממוצע של כלל התמיכות שמקבל מינהל קהילתי "רגיל". לראש זה של העתירה, לא מצאתי מקום להיעתר. כמוסבר לעיל (פסקה 20), נדונו בעתירה שלפניי שלושה פריטים ספציפיים של תמיכה – ונפסק כפי שנפסק. אולם בקשתה של העותרת בראשה השני של העתירה היא בקשה כוללת לסעד, שלא הובא לה פירוט מספיק. מן העתירה ונספחיה לא ברור מה הם כלל שיעורי התמיכה ודרכי התמיכה אותם מקבלים המינהלים הקהילתיים "הרגילים" (כהגדרת העותרת) מעבר לשלושת הפריטים שנדונו לעיל ומה היא התמיכה הכוללת אותה מקבלת העותרת עצמה. נזכיר ונציין, כי בבית המשפט העליון בע"מ 343/09 לא נתקבלו כל טענות העותרת לעניין זכאותה לתמיכות ספציפיות. מעבר לכך, העותרת ציינה בעצמה בסעיף 66 לעתירה, כי המינהלים הקהילתיים מקבלים סיוע נוסף "משמעותי" מהעירייה מעבר לתמיכה הכספית במסגרת המבחינים. זאת, על-ידי קניית שירותים או הקצאת כח אדם. אולם פירוט – לא בא. ממילא, גם לא ברור הבסיס לסעד המבוקש בעניין ממוצע התמיכות (ויובהר, כי בעתירה דנו, בכל הקשור בארנונה ובשכר הדירה, אף לא התבקש הממוצע מלכתחילה). בנסיבות אלו, ומשמדובר בבקשת סעד של תיקון אי שוויון כללי, אין מקום להיעתר לה בלא בסיס מספיק (בג"ץ 1703/92 ק.א.ל. קווי אוויר למטען נ' ראש הממשלה, פ"ד נב(4) 193 (1998); ראו עוד, בג"ץ 240/98 עדאללה נ' השר לענייני דתות, פ"ד נב(5) 167 (2002)). יש להוסיף ולציין, כי סעד זה שנתבקש, לא ניתן גם על-ידי בית המשפט העליון בפסק-דינו שניתן זה מקרוב, וגם מטעם זה – אין מקום לפסוק כאמור במסגרת עתירה זו.

22. העתירה מתקבלת אפוא כאמור בסעיף 20 לעיל. המשיבה תישא בשכ"ט עו"ד והוצאות העותרת בסך כולל של 15,000 ₪. סכום זה ישא ריבית והצמדה כדין מיום פסק הדין ועד התשלום בפועל.

המזכירות תשלח פסק-דין זה לב"כ הצדדים, באמצעות הפקסימיליה.
ניתן היום, כ"ט בתשרי תשע"ב, 27 באוקטובר 2011, בהעדר הצדדים.

ד#ר יגאל מרזל 54678313-/-

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)